

کارگاه آشنایی با پروپوزال نویسی

دکتر علیرضا خاتونی

پروپوزال یا طرح تحقیقاتی چیست؟

▶ پروپوزال یا طرح تحقیقاتی، پیش نویس طرح پژوهشی است که به هدف انجام یک تحقیق ارائه می گردد.

▶ در پروپوزال به معرفی موضوعی که انتخاب گردیده، توضیح اهمیت آن موضوع، ذکر پژوهش هایی که در گذشته در این باره صورت گرفته، هم چنین روش یا روش هایی که در پژوهش از آن ها بهره گرفته می شود اشاره می گردد.

دلیل تهیه پروپوزال چیست؟

- ▶ جلب منابع اعتباری یا خدماتی از سازمان های ذینفع
- ▶ کسب مجوز لازم از سازمان های مربوطه
- ▶ در نظر گرفتن تمامی جنبه های اجرایی که ممکن است قبل از انجام تحقیق، مهم باشد.

اجزای یک طرح پژوهشی

- ✓ عنوان تحقیق
- ✓ مقدمه
- ✓ بیان مساله
- ✓ بررسی متون
- ✓ اهداف (کلی- جزئی)
- ✓ متغیرهای تحقیق
- ✓ فرضیه و یا سوال تحقیق
- ✓ تعریف واژه ها
- ✓ رابطه بین متغیرها

اجزای یک طرح پژوهشی

- ✓ روش اجرای تحقیق
- ✓ جامعه پژوهش و حجم نمونه
- ✓ روش نمونه گیری
- ✓ ابزار گردآوری داده ها
- ✓ تجزیه و تحلیل داده ها
- ✓ محدودیت تحقیق
- ✓ ملاحظات اخلاقی
- ✓ بودجه بندی
- ✓ زمان بندی طرح (جدول گانت)
- ✓ منبع نویسی

مراحل اصلی نگارش طرح پژوهشی

- ▶ انتخاب موضوع تحقیق
- ▶ نگارش بیان مسئله
- ▶ نگارش بررسی متون (پیشینه تحقیق)
- ▶ نگارش اهداف/فرضیه/سوالات
- ▶ مشخص کردن متغیرها و مقیاس سنجش آنها
- ▶ مشخص کردن جامعه مورد بررسی، نمونه و حجم نمونه
- ▶ تعیین ابزار اندازه گیری
- ▶ انتخاب روش تحلیل داده ها

انتخاب عنوان

▶ علاقه پژوهشگر

▶ بدیع بودن

▶ پژوهش پذیر بودن

▶ اهمیت و اولویت

▶ توانایی پژوهشگر

▶ منابع مادی

▶ منابع اطلاعاتی

▶ به صرفه بودن

نحوه نگارش عنوان

- ✓ عبارت گویا باشد و گیج کننده نباشد.
- ✓ آنچه محقق بدنبال تعیین آن است بیان شود.
- ✓ از اختصارات پرهیز شود.
- ✓ بیان مکان و زمان تحقیق در تحقیقات توصیفی
- ✓ بهتر است تعداد کلمات عنوان از ۱۵ کلمه بیشتر نشود.

نمونه ای از عناوین خوب

▶ بررسی اثر داروی X بر کیفیت خواب بیماران کوید-۱۹ بستری در بیمارستان های تابعه دانشگاه علوم

پزشکی کرمانشاه

▶ بررسی میزان هوش هیجانی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، سال ۱۳۹۹

▶ بررسی میزان شیوع عوارض جراحی فتق دیسک بین مهره ای در بیماران بستری در بیمارستان امام رضا ع در

طی سالهای ۱۳۹۵-۱۳۹۹

قسمت بیان مسأله

▶ نقطه آغازین در انجام هرگونه پژوهش یا تحقیق، مسئله یابی است.

▶ **مسأله** یا **مشکل** پدیده ای است غیر عادی، که در روند کار سیستم وجود دارد و چون اختلال و بی نظمی

ایجاد می کند سبب افت یا کاهش کمی و کیفی جریان کارها و بازده سیستم می گردد.

▶ **مسأله** یا **مشکل** عبارت است از شکاف بین وضعیت موجود و آنچه باید باشد.

مطالبی که در بیان مساله باید ذکر شود.

- ✓ تعریف مشکل
- ✓ اهمیت مشکل با ارائه ی آمار در دسترس
- ✓ نحوه ی برخورد با مشکل، راه حل ها
- ✓ عوارض ناشی از تداوم این مشکل ها
- ✓ معرفی عوامل مؤثر بر موضوع
- ✓ تناقض های موجود
- ✓ توضیح اینکه در این پژوهش چه کاری قرار است انجام بشود.
- ✓ فواید اجرای طرح

بررسی متون

- ▶ بسیاری از پژوهشگران، این بخش را مقدم به بیان مسئله و حتی انتخاب موضوع می دانند.
- محقق نشان میدهد در زمینه موضوع پژوهش، از آخرین مطالعات، اطلاع دارد.
- لازم نیست به تمام مطالعات انجام شده اشاره شود فقط کافی است به چند پژوهش شبیه به موضوع مورد نظر و البته دارای نتایج متناقض و مشابه با موضوع مورد مطالعه اشاره شود.

نکات مهم در بررسی متون

- ✓ وسیع و همه جانبه
- ✓ استفاده از پایگاه های معتبر
- ▶ در بازه زمانی پنج سال اخیر
- ▶ نقد مطالعات و ذکر محدودیتهای آنها
- ▶ استفاده شما از هر مطالعه(منبع)
- ▶ در انتهای قسمت بررسی متون، جمع بندی مطالعات ذکر شود.

اهداف

▶ هر تحقیقی که انجام میشود دارای اهداف خاصی است و برای جواب دادن به سؤالات مشخصی اجرا شده است.

▶ انواع

- هدف کلی
- هدف (اهداف) جزئی
- هدف کاربردی

ویژگیهای هدف کلی

- ▶ مقصود نهایی تحقیق را به گونه‌ای روشن و صریح بیان می‌کند.
- ▶ همان عنوان تحقیق است با این تفاوت که به جای کلمه **بررسی**، از **تعیین** استفاده میشود.

مثال

○ **عنوان:** بررسی اثر داروی X بر کیفیت خواب بیماران کوید-۱۹ بستری در بیمارستان های تابعه دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

○ **هدف کلی:** تعیین اثر داروی X بر کیفیت خواب بیماران کوید-۱۹ بستری در بیمارستان های تابعه دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

○ **عنوان:** بررسی شیوع عوارض کوتاه مدت آنژیوگرافی در بیماران بستری در بیمارستان امام علی(ع) در طی سالهای ۹۵-۹۹

○ **هدف کلی:** تعیین شیوع عوارض کوتاه مدت آنژیوگرافی در بیماران بستری در بیمارستان امام علی (ع) در طی سالهای ۹۵-۹۹

اهداف جزئی

▶ مراحل رسیدن به هدف کلی را روشن می کنند. یعنی بیان می کند که چه قدمهایی باید برداشته شود تا به هدف کلی برسیم.

اهداف جزئی

عنوان: بررسی اثر سیتالوپرام بر کیفیت خواب بیماران کوید-۱۹ بستری در بیمارستان امام رضا ع

اهداف جزئی

- اندازه گیری کیفیت خواب بیماران کوید-۱۹، قبل از تجویز سیتالوپرام
- اندازه گیری کیفیت خواب بیماران کوید-۱۹، بعد از تجویز سیتالوپرام
- اندازه گیری و مقایسه کیفیت خواب بیماران کوید-۱۹، قبل و بعد از تجویز سیتالوپرام

سوالات پژوهش

- ▶ پرسشهایی هستند که برای رسیدن به اهداف باید پاسخ داده شوند.
- ▶ برای اهداف توصیفی، باید سوال نوشت.

بررسی اثر سیتالوپیرام بر کیفیت خواب بیماران کوید-۱۹ بستری در بیمارستان امام رضا (ع) کرمانشاه

اهداف جزئی

- اندازه گیری کیفیت خواب بیماران کوید-۱۹، قبل از تجویز سیتالوپیرام
- اندازه گیری کیفیت خواب بیماران کوید-۱۹، بعد از تجویز سیتالوپیرام
- اندازه گیری و مقایسه کیفیت خواب بیماران کوید-۱۹، قبل و بعد از تجویز سیتالوپیرام

سوالات پژوهشی

- کیفیت خواب بیماران کوید-۱۹، قبل از تجویز سیتالوپیرام، چگونه است؟
- کیفیت خواب بیماران کوید-۱۹، بعد از تجویز سیتالوپیرام، چگونه است؟

فرضیه

- ▶ **فرضیه** تحقیق را یک حدس علمی یا پیش داوری باید دانست که بوسیله جمع آوری اطلاعاتی که منجر به قبولی یا رد آن فرضیه می شود مورد آزمایش قرار می گیرد.
- ▶ **فرضیه** حدسی است علمی که محقق برای نتیجه تحقیق خود بیان می کند.

مثال

عنوان: بررسی اثر سیتالوپرام بر کیفیت خواب بیماران کوید-۱۹ بستری در بیمارستان امام رضا (ع)
کرمانشاه

○ فرضیه: مصرف روزانه ۱۰ میلی گرم سیتالوپرام باعث افزایش کیفیت خواب بیماران کوید-۱۹ بستری در بیمارستان امام رضا (ع) میشود.

متغیرها

▶ متغیر به ویژگی یا صفت یا عاملی اطلاق می‌شود که بین افراد جامعه مشترک بوده، می‌تواند مقادیر کمی و ارزشهای متفاوتی داشته باشد.

ردیف	نام متغیر	مقیاس	نقش	تعریف عملی	واحد
۱	سن	کمی بیوسنه	زمینه ای	بر اساس اظهارات فرد	سال
۲	جنس	کیفی اسمی	زمینه ای	بر اساس فتوتیب دانشجو	مذکر - مؤنث
۳	ترجم تحصیلی	کیفی اسمی	زمینه ای	بر اساس اظهارات دانشجو	۱ و ۳ و ۷
۴	شرکت در کارگاه مقاله نویسی	کیفی اسمی	زمینه ای	بر اساس اظهارات فرد	بلی - خیر

مقیاس‌های اندازه‌گیری متغیرها

کمی ▶

○ گسسته

○ پیوسته

کیفی: ▶

○ اسمی

○ رتبه‌ای

نقش متغیرها

- ▶ مستقل
- ▶ وابسته
- ▶ زمینه ای
- ▶ مخدوشگر

نوع مطالعه

روش اجرا

- ▶ روش جمع آوری داده ها
- ▶ روش انجام کار

روش کار

- ✓ روش انجام کار
- ✓ روش جمع آوری داده ها
- ✓ محاسبه حجم نمونه و روش نمونه گیری
- ✓ تجزیه و تحلیل آماری
- ✓ جدول زمان بندی (گانت)
- ✓ جداول هزینه ها

هزینه‌ها

- ▶ هزینه های پرسنلی
- ▶ هزینه آزمایشات و خدمات تخصصی
- ▶ هزینه های وسایل غیر مصرفی
- ▶ هزینه های مواد مصرفی
- ▶ هزینه مسافرت
- ▶ هزینه های دیگر
- ▶ جمع هزینه ها

هزینه های پرسنلی:

ردیف	نوع فعالیت	تعداد افراد	ساعات کار هر فعالیت	حق فعالیت در هر ساعت	جمع
جمع هزینه های پرسنلی (ریال)					

هزینه آزمایشات و خدمات تخصصی: (هزینه آزمایشها و خدمات تخصصی که توسط مؤسسات دیگر انجام می گیرد.)

ردیف	موضوع آزمایش	مرکز سرویس دهنده	تعداد کل دفعات	هزینه برای هر دفعه	جمع
جمع هزینه آزمایشات و خدمات تخصصی (ریال)					

هزینه های وسایل غیر مصرفی

نام دستگاه	نام شرکت	کشور	ایران	تعداد	قیمت واحد	قیمت کل
جمع هزینه های وسایل غیر مصرفی (ریال)						

هزینه های مواد مصرفی

نام ماده	نام شرکت	کشور	ایران	تعداد	قیمت واحد	قیمت کل
جمع هزینه های مواد مصرفی (ریال)						

جمع هزینه ها:

هزینه (ریال)	نوع هزینه
	جمع هزینه های پرسنلی (ماده ۱۴)
-	جمع هزینه های آزمایشات و خدمات تخصصی (ماده ۱۵)
	جمع هزینه های وسایل غیر مصرفی (ماده ۱۷ ب)
	جمع هزینه های مواد مصرفی (ماده ۱۷ ب)
	جمع هزینه های مسافرت
	جمع هزینه های دیگر (ردیف ۲۵)
	جمع کل